

Egyedül a költő Székely János 677 sorával

LOVASS ILDIKÓ

Nehéz műfaj a pódiumművészet, az egyszemélyes előadást. Számos jeles színész vallja, sosem vállalkozna rá. A Marosvásárhelyi Nemzeti Színház vezető színésznőjeként Magyarországra áttelepült Bálint Márta sem gondolta volna, hogy pályafutása új szakaszát előadóművészként fogja járja.

– Főiskolás koromtól áttelepülésünkig, 1988-ig hosszú éveken át ringatott a pálya, szinte állandóan színpadon voltam. Remek főszerepek sorát játszottam el. Minden évadkezdéskor tudtam, hogy csodás feladatok várnak. A családomat és a hivatásomat mindig egyaránt fontosnak tartottam. Ezért, amikor a férjem úgy érezte, nem bírja tovább a véget nem érőnek tűnő diktatúrát, hatéves kislünkkel átjöttünk Magyarországra.

A családi boldogságnak nagy ára lett: szerep és színház nélkül maradt. A színész a gyökereit nem hagyhatja el: áldozatul esett a színészi pálya. Nagy csend következett. Bálint Márta szembesült azzal, hogy itt nem ismerik, nincs rá szüksége színháznak, rendezőnek. Önként vállalta a szabadságot, hogy ne csússzon ki lába alól a talaj. Aztán a visszavonulás éveit követően megtalálta a maga műfaját, az egyszemélyes versszínházat. Bécsben élő magyarok fel-

Bálint Márta műfaja az egyszemélyes versszínház

kérésére vállalkozott egyéni estek sorozatára: tartott karácsonyi műsort, összeállított Kosztolányi-, Lénárd Sándor-estet.

– Hihetetlen bátorság kell egyedül kiállni a pódiumra. Teljesen más helyzet, mint színpadon játszani. Halálugráshoz hasonlítanám: meztelen lélekkel kell önmagammat és a verset átadni a közönségnek. Kavargó gondolataim hirtelen formára letek, amikor az Erdély részi magyar irodalom egyik óriásának, Székely Jánosnak Zene című versét el-

olvastam. Mintha saját érzéseimet fogalmazta volna meg: nincs lehetetlen, nincs reménytelen helyzet. „Gyűlöltem a világot s utáltam embervoltomat”, kesereg a költő, nincs igazság, csak az erőszak, a könyöklés. Ám a kétkedő hang mégis feloldódik Bach zenéjének köszönhetően. „Ütemenként forrott ki bennem / A hangtalan felismerés, / Hogy kár az emberi világot / Utálni és szégyelleni, / Hiszen ember volt maga Bach is, / És zenéje is emberi. / Hisz emberi a tiszta-

ság is, / És emberi az értelem. / S ha kiforgatnak mindenemből, / Ez mégis megmarad nekem.”

Így született meg az a műsor Székely János egyszerre lesújtó és felemelő verseiből, amely most betölti az életét. A színésznő a lírikus segítségével megtalálta önmagát. Egyedül című előadástje itthon és külföldön is rendkívül sikeres. Nemrég egy ceglédi vállalkozó támogatásával CD-n is megjelent Egyedül – Székely János 677 sora címmel.

E verssorok az erdélyi magyar kisebbségi lét szorító fájdalmáról, a költő-drámaíró Székely magányba béklyózott érzéseiről szólnak. Ott ültem a Marczibányi téri művelődési házban, ahol a közönség visszafojtott lélegzettel, az előadóval egy hullámhosszon, közös gondolati áramkörben hallgatta az est című versét: „Utánam jöjjetek, s tiétek, / Valahány kincsem, álmom és szavam van. / S ha nem fogadtok el ma sem vezérnek / – Mi mást tehetnék –, megleszek magamban.”

Bálint Márta plasztikus, gyönyörű magyar beszéde, érzelmmel teli hangja, drámai erejű előadásmódja igazi versünneppé tette az estet. A színésznő egyedül áll a pódiumon a verssel. Ám úgy is mondhatjuk, nincs magában, mert együtt van a költővel s együtt velünk, a közönséggel. Minden versszeretőnek igazi, katartikus élmény az összeállítást élőben vagy a CD-n meghallgatni.